SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2353

av Linda Lindberg m.fl. (SD)

En stark tandvård med välmående personal

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra titeln tandsköterska till en skyddad titel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga tandvårdsreformen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda och verka för ett glesbygdsstipendium för tandvårdsstudenter och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om avskrivning av studielån för tandvårdspersonal som tar arbete på landsbygden och i glesbygd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverigedemokraterna har under lång tid lyft fram att tandvården ska bli mer ekonomiskt tillgänglig för svenska folket. För oss är det självklart att skillnaden mellan den vanliga sjukvården och tandvården behöver minska. Tandvård är en grundläggande del av folkhälsan. Höga kostnader hindrar många, särskilt låginkomsttagare och pensionärer,

från att söka nödvändig tandvård vilket riskerar att leda till förvärrade hälsoproblem och ökad belastning på vården.

Under mandatperioden 22–26 har vi tillsammans med regeringen infört första etappen av tiotandvården, som ger tandvård till personer från 67år, för endast 10% av kostnaden. Det vill säga att staten tar 90%. Sverigedemokraterna vill att reformen utvidgas till hela befolkningen från det att man lämnat den fria barn och ungdomstandvården.

Att reformen byggts för att införas stegvis är till viss del för att möjliggöra för professionen att anpassa sina verksamheter i takt med reformens utvidgning.

Tillgången till tandvård skiljer sig åt mellan olika delar av landet, vilket är särskilt tydligt i glesbygdsområden där bristen på tandvårdspersonal är stor. Bristen på tandsköterskor är ett problem i stora delar av Sverige och bidrar till längre väntetider och försämrad tillgänglighet för patienterna.

För att möta dessa utmaningar behövs åtgärder som gör det mer attraktivt att utbilda sig till och arbeta som tandsköterska. Att införa en skyddad yrkestitel skulle kunna vara ett steg i rätt riktning genom att stärka yrkets status, tydliggöra kompetenskraven och öka yrkets attraktionskraft.

Samtidigt behövs långsiktiga satsningar och incitament som främjar rekrytering, kompetensförsörjning och etablering av tandvårdskliniker i hela landet. Målet måste vara en trygg och tillgänglig tandvård, oavsett var i Sverige man bor.

Utöka tiotandvården

Sverigedemokraterna har tillsammans med regeringen nyligen genomfört ett kraftigt förstärkt högkostnadsskydd för tandvård, vilket i den första etappen omfattar alla som är 67 år eller äldre. Från och med den 1 januari 2026 betalar äldre endast 10 procent av referenspriset för nödvändiga behandlingar som lagningar, rotfyllningar och reparationer. Staten tar resten.

Det förstärkta högkostnadsskyddet inom tandvården, den så kallade tiotandvården, är ett viktigt steg mot en mer jämlik tandvård. Ingen människa ska behöva avstå från nödvändig tandvård på grund av sin ekonomiska situation.

Sverigedemokraterna anser att reformen bör utökas till att omfatta hela befolkningen, oavsett ålder och gälla från och med då man lämnar den avgiftsfria barn och ungdomstandvården.

Munhälsan är en viktig del av den allmänna hälsan och tandvård borde vara lika tillgänglig, som annan sjukvård. Höga tandvårdskostnader riskerar att leda till att människor väntar med behandlingar, vilket kan orsaka både större hälsoproblem och högre kostnader på sikt.

Genom att utöka tiotandvården till hela befolkningen kan vi minska de ekonomiska klyftorna, förebygga ohälsa och skapa ett mer rättvist tandvårdssystem. God tandhälsa ska inte vara en fråga om hur mycket pengar man har på kontot, utan en självklar del av välfärden för alla.

Ge tandsköterskor skyddad yrkestitel

Enligt en rapport från fackförbundet Vision, publicerad i maj 2024, har tandsköterskor en särskilt utmanande arbetsmiljö jämfört med andra yrkesgrupper. Rapporten belyser att tandsköterskor ofta arbetar under höga krav och med fysiskt påfrestande arbetsställningar, samtidigt som de har begränsat inflytande över sin arbetstid.

Problemen inom tandsköterskeyrket är många och arbetsmiljön pekas så ut som en avgörande faktor.

Att behålla, rekrytera och locka ny personal är av yttersta vikt för att skapa en långsiktig och hållbar arbetsmiljö och trygghet för patienten. Vi vill införa en skyddad yrkestitel för tandsköterskan, liknande det som skett med undersköterskетiteln från och med sommaren 2023. En skyddad titel skulle innebära flera fördelar, däribland högre status, bättre förutsättningar och större möjligheter till löneökningar. Samtidigt skulle det bidra till att öka patientsäkerheten och göra yrket mer attraktivt.

Sverigedemokraterna är väl medvetna om bristerna inom tandvårdssektorn som inte bara påverkar tandsköterskor och deras arbetsmiljö utan även tandvårdens långsiktiga kompetensförsörjning. Under den gångna mandatperioden har frågan om reglering av fler yrken inom hälso- och sjukvården och tandvården analyserats i statlig utredning genom SOU 2025:63. Utredningen bedömde att förutsättningar saknades för att införa skyddad yrkestitel för tandsköterskor.

Sverigedemokraterna delar inte den bedömningen och anser att frågan fortsatt bör prövas i syfte att stärka yrkets ställning, förbättra kompetensförsörjningen och bidra till en trygg och patientsäker tandvård.

Riktade insatser för att öka tillgången till tandvårdspersonal i landsbygds- och glesbygdsområden

Tandhälsan är en viktig del av den fysiska hälsan och för detta krävs personal såväl på lands- och glesbygd som i storstäder.

Tillgången till tandvård är fortfarande varierande över landet. I storstadsområdena finns generellt ett större utbud av kliniker och kortare avstånd till vård, medan invånare i många lands- och glesbygdsområden har längre resvägar och färre vårdgivare att välja mellan. Bristen på tandvårdspersonal riskerar att förstärka de regionala skillnaderna i tillgång till tandvård.

Sverigedemokraterna vill skapa goda förutsättningar för personal att vilja söka sig till arbetsplatser på mindre orter eller i lands- och glesbygd. Genom ett glesbygdsstipendium som ger studenter ett ekonomiskt stöd under sina studier mot att de arbetar ett antal år inom tandvården i en glesbygd är ett exempel, dels för att locka unga att utbilda sig inom tandvården, dels som ett sätt att möta ojämlikheten i tillgången till tandvård över landet. Vi menar att regeringen bör verka för att utreda och införa ett statsbidrag för lönestimulans på gles och landsbygd inom tandvårdssektorn.

Avskrivning av studielån

Vi vill förbättra möjligheterna att rekrytera tandvårdspersonal i den offentliga sektorn genom att skriva av studieskulden för dem som tar ett jobb i landsbygds och glesbygdskommuner.

Genom att införa möjligheten till avskrivning av studielån för personer som väljer att arbeta inom yrken där det råder stor kompetensbrist tror vi att det blir mer attraktivt att arbeta i dessa områden och därmed bidra till en tryggare och mer tillgänglig tandvård. Vi menar att regeringen skyndsamt genomför avskrivning av studielån enligt förslaget.

Linda Lindberg (SD)

Leonid Yurkovskiy (SD) *Andrea Kronvall (SD)*

Kevin Sahlin (SD)